

1 februari 2026

LEVEND WATER

Johannes 4, vers 1 t/m 30 en vers 39 t/m 42

Als inwoner van Maarssenbroek weet ik inmiddels wat wegomleidingen zijn. Nu, ik zal niet klagen, want de wegen moeten natuurlijk goed onderhouden worden. Maar Joden hadden in de tijd van de Bijbel zelfs een permanente wegafsluiting: om vanuit het gebied Judea in de noordelijker gelegen gebied Galilea te komen moest je omrijden. Ja, er was wel een weg rechtdoor, maar deze weg liep door het gebied van Samaria, van de Samaritanen. En daar wilden veel joden niet mee te maken hebben. Samaritanen waren namelijk halve joden en daarom in de ogen van veel joden nog erger dan hele heidenen. Hoe zit dat met die Samaritanen? Nu, eeuwen geleden was de joodse bevolking van Samaria als buit meegenomen door de koning van Assyrië naar zijn rijk en in dat kaalgeplukte Samaria plaatste de koning van Assyrië vervolgens mensen uit Babel en omstreken. Er vond een omvolking plaats (excuses voor het vreselijke woord). Joodse bewoners en heidense nieuwkomers hadden daar in Samaria samen te leven, waardoor de joodse nationaliteit en – nog veel belangrijker – het joodse geloof tot een mengelmoes werd. Een beetje van dit en een beetje van dat. Sommige joden namen daarom liever een omweg voor lief, om maar niet door het gebied van Samaria te hoeven gaan.

En wat vertelt Johannes nu over Jezus? Nu, hij vertelt – zo begonnen wij te lezen - dat Jezus Judea verliet en naar het noordelijke Galilea vertrok. Vers 3-4: Hij verliet Judea en vertrok naar Galilea en *Hij moest door Samaria gaan*. Ja, dat zou de navigatie zeker hebben aangegeven, want dat was de kortste route, maar volgens mij bedoelde Johannes iets anders..., iets meer met dat 'Hij moest door Samaria gaan'. Want Jezus hoefde echt niet door Samaria, Hij kon de gebruikelijke omleiding volgen. Maar was dit misschien, zoals je wel eens een toevallig ontmoeting hebt met iemand, dat zo waardevol is, zo goed, dat je aan het eind tegen elkaar zegt: 'dit had zo moeten zijn!' Jezus *moest* door Samaria gaan. Het had zo moeten zijn... Zo zou degene die Jezus daar in Samaria is tegengekomen dat zeker weten hebben beaamd. Het had een diepere bedoeling. De wegomleiding bleek de koninklijke weg te zijn, de weg van Gods Koninkrijk.

Want Jezus komt inderdaad iemand tegen daar in Samaria en daar gaat Johannes nu verder over vertellen. Over een ontmoeting van Jezus met een Samaritaanse vrouw. Iedereen die wel eens een preek over dit Bijbelgedeelte heeft gehoord, zou het wel uitgelegd hebben gekregen: dit was echt een heel ongemakkelijke ontmoeting. Want ik vertelde al: joden en Samaritanen vermeden elkaar liever. En wat helemaal niet gepast

was: mannen spraken in die tijd niet zomaar onbekende vrouwen aan en andersom. Dat deed je niet in het openbaar. En nu zit Jezus daar bij die put..., als joodse man en Hij spreekt een Samaritaanse vrouw aan. Hij vraagt wat te drinken. En als die vrouw verbaasd zich hardop afvraagt hoe een joodse man bedenkt om dit aan een Samaritaanse vrouw te vragen, dan zegt deze voor haar onbekende Joodse Man: 'als je zou weten Wie Ik ben, dan zou je *aan Mij* levend water, fris water, hebben gevraagd.' Wat moet die Man toch? We lezen dat deze vrouw niet zo'n gelukkige geschiedenis heeft gehad met mannen die wat van haar wilden..., zij moet zich nu heel onprettig hebben gevoeld, denk ik...

Wat moet die Man toch?

Nou, Hij moest door Samaria gaan. En Hij moest daar – terwijl Hij alle macht had in hemel en op aarde – vermoeid bij een water put zitten. En terwijl deze Man stromen van levend water kan geven, zit Hij daar dorstig te zijn. 'Mij dorst', 'Ik heb dorst'. Zo klinkt het ook een paar jaar later vanaf het kruis, waar deze zelfde Man aan zal worden gekruisigd. Wat moet die Man toch? Nu: deze Man, de Man van smarten, moet een uiterst kwetsbare weg gaan..., een weg waarop Hij Zich volledig een maakt met de mensen... Hij moest door Samaria gaan, Hij had een bepaalde weg te gaan in Zijn leven... en Hij ondervindt onderweg vermoeidheid..., Hij ondervindt dorst... Hij heeft Zich helemaal een gemaakt met de andere mensen... omdat Hij aan ons iets kwijt *moet*..., omdat Hij wil ons iets geven. Daarom maakt Hij contact. Daarom komt deze vrouw zomaar opeens in haar gewone dagelijkse leven deze Jezus tegen..., onverwacht... en het voelt aanvankelijk heel ongemakkelijk... en het is ook niet helemaal te bevatten gelijk... maar het begint haar steeds meer te dagen...: God zoekt mij. God moet wat van

mij. Hij wil wat met mij. Hij heeft wat voor mij. Hij heeft het goede met mij voor. Hij heeft alles voor mij over.

Dus: wees gewaarschuwd. God zoekt ons op, gewoon in je leven van alledag. Misschien zit Hij al langer bij die put waar je dagelijks bent te vinden, zonder dat je het doorhebt. Echt: *God is ook in uw gewone, alledaagse leven aanwezig*. Daar in jouw leven, in uw levensfase en levenssituatie, wil Hij je ontmoeten en met je delen.

Maar die vrouw had het nog niet door dat in die vermoeide Man met die droge keel God het was die haar aansprak en haar zo nabij was. Er moest nog wat meer gebeuren, duidelijk worden voor haar...

Waarom moest Jezus uitgerekend in Samaria zijn? Wat moest Hij met deze vrouw? Nu, Jezus heeft het over levend water, wat Hij haar wil geven. Een heel treffende beeldspraak natuurlijk als je bij een waterput zit. Maar het blijft toch vreemd om zoiets te horen uit de mond van een vermoeide man, die daar zonder emmer bij de put zit. Die vrouw komt dan ook heel scherp uit de hoek – sommige vrouwen kunnen dat uitstekend - en zet die Man op z'n plaats: 'U hebt geen emmer en de put is diep, dus? Bent U soms meer dan onze vader Jakob die ons de put gegeven heeft en zelf uit gedronken heeft?' Samaria was nog steeds dankbaar voor deze nalatenschap van vader

Jakob, die eeuwen geleden veel graafwerk had verricht en de waterput had nagelaten... en nu denkt deze Man dat Hij zonder emmer of graafgereedschap er een schepje bovenop kan doen en levend water kan geven? Ja, levend water, zo noemde Jezus het. Water in een put staat meestal stil. Dat leeft niet. En stilstaand water, ja soms ben je al blij als er überhaupt water te vinden is, maar stilstaand water kan ongezond water zijn. Of troebel, zodat het eerst gezuiverd moet worden. Maar levend water, dat is stromend water, gezond water, reinigend water, verfrissend water. ... Heeft u er een beeld bij wat Jezus met dit levende water bedoeld? Je hebt er het Oude Testament voor nodig om dit te begrijpen. Ik strooi even met wat teksten. Jesaja 55, waar Jesaja namens God uitnodigt: o, *alle dorstigen, kom tot de wateren, en u die geen geld hebt, kom!* Gratis levend water voor dorstige mensen. Of een tekst als Jesaja 44: *Ik zal water gieten op het dorstige en stromen op het droge. Ik zal Mijn Geest op uw nageslacht gieten.* En ook Jeremia 2: *Mijn volk heeft dubbel kwaad gedaan, Mij, de bron van levend water hebben zij verlaten om zich (water)bakken uit te hakken, lekkende bakken die geen water houden.* God wil mensen van levend water voorzien, God wil ons leven geven. Want: water is leven. Zeker in zulke warmere gebieden als het zomerse Israël en Samaria was dit een understatement. God wil water geven. Nieuw leven. Een nieuw bestaan voor ons. Leven door Zijn Geest. Leven met hoofdletters. Een leven met Hem. Door deze Jezus die een zo door en door menselijk bestaan heeft aangenomen. Jezus is gekomen om nieuw leven te geven. Een nieuw bestaan. Een nieuwe verbondenheid met God. Om werkelijk mens te kunnen zijn, zoals God u en mij heeft bedoeld. Een leven met zin. Met hoop. Met liefde. Met zekerheid. Zonder dat het weer kapot gemaakt kan worden door de zonde of welk kwaad dan ook. En zonder dat de dood hier een einde aan zal maken. Jezus is vermoeid tegen de put aan gaan zitten, vlak bij je. 'Heb je water voor Mij?' Van wat voor water leef jij eigenlijk? ... Ik heb levend water voor je.

Volgende week zal er weer een extra omleiding zijn. Dan zal Gods weg dwars door de Dorpskerk van Maarssen lopen – het moet zo zijn – en dan mogen wij de Heere Jezus bij de Avondmaalstafel ontmoeten. In al Zijn kwetsbaarheid. In tekenen van brood en wijn, als teken dat Hij als mens voor ons heeft geleefd, heeft geleden en alles heeft gegeven... om ons een nieuw bestaan, een leven door Zijn Geest te geven.

Maar voor die vrouw ging dit nog even te snel, begrijpelijk! Het gesprek tussen Jezus en de vrouw blijft zich daardoor nog een tijdje op twee verschillende niveaus afspelen. De vrouw blijft hangen op het niveau van het concrete en tastbare. Ze geeft Jezus terug: 'nou, dat lijkt mij wel fijn als U dat levende water geeft, want dan hoef ik nooit meer hierheen te gaan om water te putten'. Maar Jezus heeft het over het geestelijke, over nieuw leven, leven met God.

Wat er hier bij deze vrouw gebeurt, is wel te begrijpen hoor..., maar ik vind het ook wel een spiegel voor ons, namelijk: dat wij mensen (ik weet niet of u het herkent) soms inderdaad zo op dat ene niveau blijven hangen, dat soms heel ons denken en doen zich daarop richt: puur op wat wij zien, of op wat wij mensen zelf kunnen..., dat deze wereld in onze moderne tijd als een gesloten geheel wordt ervaren, een geheel van puur oorzaak en gevolg,, een onttoverde wereld, waarin weinig ruimte

is voor het geheim, voor de verwondering, 'het laten staan'..., maar rationeel, materialistisch, instrumenteel en functioneel..., weinig diepte, gericht op het nu of hooguit op de volgende generatie... en veelal met jezelf en je eigen beleving in het middelpunt. Deze manier van denken ademen wij allemaal al een heel aantal decennia in..., we beseffen waarschijnlijk nauwelijks hoe dit ons heeft gevormd in hoe wij dingen beleven, ervaren, wat ons raakt of waar wij gewoon langsheen leven. De diepte is vaak weg. Het geheim. De ruimte voor God. ... Laatst was ik op bezoek bij iemand en we hebben een uur volgepraat, het was heel gezellig, maar toen het over het thema 'lijden' ging, gaf deze man aan liever een spuitje willen hebben, in plaats van dement te worden en 'half uit je rolstoel te hangen.' 'Dat is toch niet de weg?' En toen het later over God ging, toen gaf hij ook aan dat hij daar weinig mee kon: 'waar is God dan?' Hij kon er niet echt bij. Voor deze man was leven gewoon het leven: dat wat hij zag. En natuurlijk een beetje goed zijn voor elkaar. Maar de diepere laag was niet aan te boren. De ingewikkeldheden van het leven, daar was niet mee om te gaan. En voor God was nauwelijks ruimte. Zijn mooie tuin, of wat dan ook: om dat met God te verbinden? ... Nu, gelukkig zie ik in deze tijd ook bij heel wat mensen - misschien wel vooral bij jongeren – wel een nieuwe openheid opbloeien. Dat het leven meer is dan wat wij zien en wat wij doen. Dat er een diepere dorst wordt ervaren dan wat wij van het leven kunnen maken. Maar dat vraagt van ons wel op-een-ander-niveau-na-denken. Dat vraagt van je om onderweg naar de waterput zo nu en dan eens stil te staan bij je levensweg: waar ben ik mee bezig? Dat vraagt van je om niet alleen je emmer vast te houden, maar ook over je diepste houvast na te denken. Om niet alleen te denken in werk, taak, successen en tegenslagen, er wat van te maken of gewoon wat te proberen genieten..., maar om open te bloeien richting God. Deze vrouw had dit gesprek nodig om een niveau dieper te komen.

Ik hoop dat u en jij daarom ook steeds even bij de put je emmer zult neerzetten om te luisteren naar Jezus en je te laten bevragen door Hem om je leven te laten verdiepen.

Jezus had nog een vraag voor deze vraag. Of eigenlijk was het een opdracht. 'Ga je man halen.' Tja, 'ik heb geen man', zo zei ze. En dan vertelt Jezus hoe Hij haar helemaal kent, tot in de donkere hoeken van haar bestaan: 'je hebt vijf mannen gehad en de man die je nu hebt is je man niet'. In het contact met de Heere Jezus kan je niets achterhouden...

Maar wat zou dat geweest zijn hè van die vrouw? Zou ze een heel aantal kortstondige relaties hebben gehad en steeds uitgekeken zijn geweest op haar partner? Had zij zo'n soort dorst misschien naar het avontuur, naar het sensuele, naar nieuwe ervaringen? Ik betwijfel het, want zoveel had een vrouw in die tijd volgens mij niet te kiezen. Zou ze dan steeds zijn afgedankt? En haar heil hebben gezocht bij onbetrouwbare mannen? Misschien had heel het dorp haar wel gewaarschuwd, maar viel ze elke keer weer in dezelfde valkuil? Of had ze geen keuze? Ik denk in ieder geval dat ze behoorlijk beschadigd was. En dat zij daarom misschien ook wel midden op de dag, op het heetst van de dag, naar de put ging. Want dan hoefde zij tenminste niemand anders tegen te komen.

Jezus zoekt haar nu op. In haar beschadigde leven. In haar leven, dat zo anders is gelopen dan eigenlijk had

gemoeten, of dan was gehoopt misschien. En Jezus - hoe duidelijk Hij ook is over hoe heilig en zuiver wij moeten leven - spreekt haar er niet op aan! Hij legt het open, maar... geen veroordeling. Het enige dat Johannes ons vertelt is dat Jezus - ook al kende Hij deze vrouw door en door - levend water aanbiedt. Een nieuw bestaan.

De vrouw lijkt er nog niet bij te kunnen – ze is nog blijven hangen bij het onderscheid, bij de afstand tussen de Joden en de Samaritanen en ze begint daarom over het grote verschil tussen Joden en Samaritanen, namelijk dat Joden God aanbidden in de Godsstad Jeruzalem en dat Samaritanen hun eigen plek hebben gekozen... maar Jezus slaat deze discussie af en zegt het niet om de juiste plaats gaat, maar om de juiste Geest, om de Heilige Geest. God aanbidden in Geest en waarheid, dat is het waar het in het leven omgaat. Niet of je in Jeruzalem begeeft of ergens in het Samaritaanse land. Echt God grootmaken met je leven, God aanbidden, in Samaria, in Jeruzalem, waar dan ook, God met je leven grootmaken door de Geest..., levend gemaakt door het levende water.

Jezus biedt levend water aan. Een nieuw bestaan. Een bestaan waarin God wordt aanbeden, waarin God wordt groot gemaakt..., waarin je tot een ware aanbieder wordt..., een leven vol van God, geleid door Zijn Geest, gedragen door Zijn liefde, een nieuw leven zonder eind, eindeloos goed. Jezus biedt levend water aan: heilzaam water voor beschadigde mensen. Verfrissend water voor mensen die in de hitte van de dag gewoon hun dagelijkse dingen doen en soms moeite hebben om een niveau dieper te gaan en verder te denken. Levend water zonder veroordeling, zonder dat het verleden wordt opgerakeld en het heden wordt becommentarieerd. *Hij geeft.* Dat is het Evangelie voor de Samaritaanse vrouw. En dat zal volgende week ook bij de Avondmaalsviering centraal staan.

En weet u wat ik ook nog zo mooi vind? Jezus zegt (vers 14): *wie drinkt van het water dat ik hem zal geven, zal in eeuwigheid geen dorst meer krijgen. Maar het water dat ik hem zal geven, zal in hem een bron worden van water dat opwelt tot in het eeuwige leven.* Dat levend water waar Jezus het over heeft, dat komt niet uit een put, maar het is een bron. Het zal in je leven stromen. Het zal door je leven heen stromen. Je zult zelf tot een bron van levend water worden..., het zal vanuit je binnenste opborrelen, naar boven komen, tot zegen van andere dorstige mensen. Kijk maar: bij die vrouw begint het inderdaad van binnen te stromen. Hoe het gebeurt, gebeurt het, maar deze vrouw, ze verandert. Er begint iets bij haar te stromen. Ze weet zich gekend. Tot in het diepst van haar bestaan. Ze beseft hoe God in deze Mens, de Messias, de Redder, zo dichtbij ons is gekomen en dichtbij haar eigen leven is gekomen. Dat Hij nota bene op haar wachtte bij deze put en dat Hij Zich gaandeweg op haar zoektocht van woorden en gedachten steeds meer bekend maakte... Wat maakt dat veel bij haar los! Dat wat vast zat, wat stilstond, begint weer te stromen... *en ze wordt inderdaad ook zelf tot een bron.* Ze gaat het met anderen delen. Johannes vond het waarschijnlijk te mooi om niet te vermelden: deze vrouw gaat terug naar het dorp om over Jezus te vertellen en laat haar kruik bij de waterput staan. Het water bij de put, dat is niet meer het belangrijkste... het levende water moet gedeeld worden.

Ik hoop dat deze Samaritaanse vrouw voor u en jou een voorbeeld zal zijn. Want er is volgens mij veel, wat herkenning oproept: dat wij vaak ook op een heel ander level, niveau, denken en doen, dan waartoe wij zijn bestemd. Dat je dus eigenlijk letterlijk beneden je niveau leeft. God heeft een zoveel rijker, zoveel dieper, zoveel echter leven voor je op het oog! Je hoeft het niet met dat troebele water te doen, wat je zelf met je emmertje hebt opgedolven..., de Heere Jezus heeft levend water voor je. Een nieuw bestaan.

Hij raakt ondertussen wel je wonden aan, de zonden, de pijnlijke plekken in je leven, de schaduwkanten komen midden op de dag aan het licht, want Hij is het Licht der wereld. Maar Jezus blijft daar niet bij staan. Hij geeft levend water. Waardoor je ook zelf tot een bron zult worden. Je leert ook te geven. Te houden van. Je leert van genade te leven en genade te geven. Je leert je te verwonderen over. Je leert God te aanbidden in Geest en waarheid, of je nu op de hotspot Jeruzalem bevindt, of ergens onder vage Samaritanen.

Laat je kruik maar staan. Dat is het oude water. Blijf daar niet mee rondsjouwen. Laat dat niet meer je leven zijn. Ik hoop dat het door de ontmoeting met de Heere ook bij u en jou weer zal beginnen te stromen, dat het veel losmaakt... en dat je zelf tot een bron van zegen voor anderen zult worden.

Daar heeft God echt wel een omleiding voor over.

Heeft u vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijf // 06-40 63 29 38 // dekruijf@live.nl